

Podręcznik dla samorządów

Samorządowa demokracja partycypacyjna

Najlepsze praktyki konsultacji prawa samorządowego z partnerami społecznymi.

Wartości i zasady rzetelnych konsultacji.

Proces tworzenia prawa na szczeblach lokalnych i regionalnych wymaga zaangażowania jak najlepszej wiedzy merytorycznej z zakresu rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki. Istota procesu demokratycznego zakłada, że **nowe prawo tworzy się z poszanowaniem interesów** i godności osób lub **środowisk objętych nową regulacją**. Takie podejście zmierza do tego, aby nowa regulacja usprawniała lub ułatwiała rozwój społeczny i gospodarczy. Tworzenie wysokiej jakości prawa na szczeblu samorządowym wymaga uwzględnienia nie tylko wiedzy profesjonalistów, nauki praktyków, ale także ogólnej wiedzy na temat funkcjonowania prawa w środowisku społecznym i gospodarczym. Nawet najlepsze prawo nie będzie skuteczne, jeżeli nie uwzględni społecznego kontekstu i uwarunkowań gospodarczych. Brak społecznego przyzwolenia na nowe rozwiązania prawne powoduje, że efekty zamierzone przez prawodawcę są osiągane później lub są znacząco ograniczone. Wynika to najczęściej z powściągliwości w zakresie stosowania nowego prawa przez jego adresatów.

Wychodząc naprzeciw powyższym problemom zespół Instytutu Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym opracował podręcznik „Samorządowa demokracja partycypacyjna”, w którym władze samorządowe oraz partnerzy społeczni znajdują niezbędne informacje na temat najlepszych praktyk w zakresie konsultacji społecznych i transparentnych zasad konsultowania swoich decyzji z partnerami społecznymi.

W podręczniku „Samorządowa demokracja partycypacyjna” opisane zostały:

- ❑ **Zasady i wartości prowadzenia konsultacji społecznych;**
- ❑ **Metodologia organizacji procesu konsultacji prawa samorządowego z partnerami społecznymi;**
- ❑ **Metodologia przeprowadzania konsultacji społecznych;**
- ❑ **Metody identyfikowania i aktywizowania partnerów społecznych;**
- ❑ **Najlepsze praktyki w zakresie konsultacji prawa samorządowego z partnerami społecznymi;**
- ❑ **Studia przypadków z gmin polskich** tj. miasta Rzeszów, miasta Krosno, miasta Siedlce, miasta Tarnobrzeg, gminy Kleszczów, miasta i gminy Nowy Tomyśl, miasta Kutno, miasta Rybnik, miasta Jarosław, gminy Poddębice, miasta Słupska oraz miasta Leżajsk;
- ❑ **Studia przypadków z zagranicznych jednostek samorządowych** tj:
z Francji: gmina Montreuil, departament Ille-et-Vilaine, region Rhône-Alpes;
z Wielkiej Brytanii: miasto Middlesbrough, hrabstwo North Yorkshire, region South West; z Włoch: gmina Grottammare, prowincja Ascoli Piceno, region Lazio;

Konsultowanie prawa samorządowego przez władze lokalne i regionalne przynosi więc szereg korzyści. Do najważniejszych z nich zaliczyć można podniesienie jakości stanowionego prawa, zwiększenie skuteczności jego wdrażania a także poprawę jego funkcjonowania. Ponadto uwzględnienie w procesie stanowienia prawa preferencji społecznych wzmacnia pozycję władzy, a także mobilizuje obywateli do aktywności i działalności społecznej. W efekcie powstaje sprawnie funkcjonujący system demokratyczny, w którym skuteczne władze samorządowe zyskują akceptację społeczną, a dzięki temu zapewniają trwałość i stabilność lokalnej polityki.

Konsultowanie nowego prawa z partnerami społecznymi prowadzi do tego, że prawo jest w większym stopniu zgodne z preferencjami społecznymi a zaangażowanie partnerów społecznych do procesu tworzenia prawa powoduje, że stają się oni zainteresowani sukcesem nowej legislacji. Czynniki te przyczyniają się do stworzenia sytuacji, w której prawo samorządowe jest wdrażane szybciej i sprawniej. Dlatego zachęcamy do zapoznania się z opracowaniem „Samorządowa demokracja partycypacyjna” i ufamy, że stanie się ono pomocnym instrumentem doskonalenia prawa samorządowego i współpracy pomiędzy władzami samorządowymi a partnerami społecznymi.

Opracowanie „Samorządowa demokracja partycypacyjna” dostępne jest na stronie Instytutu Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym www.iped.pl lub w biurze projektu: ul. Trębacka 4; 00-074 Warszawa, tel: 022 630 98 01, fax: 022 826 25 96.

Podręcznik jest udostępniany bezpłatnie.

Udane inwestycje

Poniżej prezentujemy przykłady inwestycji w samorządach opisanych w podręczniku.

foto. Miasto Siedlce

foto. Miasto Leżajsk

foto. M. i G. Nowy Tomyśl

Podręcznik dla partnerów społecznych

Samorządowy monitoring legislacyjny

Monitorowanie prawa lokalnego i regionalnego przez partnerów społecznych.

Kształtowanie lokalnego i regionalnego rozwoju gospodarczego powinno odbywać się przy szerokim udziale partnerów społecznych, w tym w szczególności organizacji reprezentujących przedsiębiorców, izb gospodarczych, fundacji i stowarzyszeń wspierania przedsiębiorczości. Polska praktyka wywierania wpływu na lokalne i regionalne działania władz samorządowych przez organizacje społeczne jest bardzo uboga. Nie obejmuje często ona takich narzędzi jak: stałe mieszane grupy robocze, monitoring uczestniczący, straż obywatelska („watchdog”), gromadzenie dokumentów rozwojowych, ocena zakresu ich ważności, kwalifikowanie działań i decyzji jako wymagających interwencji partnerów społecznych, określania kanałów udostępniania opinii i szeregu innych zagadnień.

Dotychczasowa praktyka pokazuje, że organizacje społeczne, a organizacje reprezentujące przedsiębiorców w szczególności, są w stanie stosunkowo dobrze monitorować procesy rozwojowe tylko wtedy, gdy pewne ich elementy stwarzają zagrożenia dla istniejących przedsiębiorców (np. lokalizacja supermarketu, budowa drogi, zmiana lokalizacji targowiska itp.). Pomijana jest natomiast ta część działań monitorujących rozwój, która jest związana z wykorzystaniem szans rozwojowych. W tym zakresie monitoring decyzji rozwojowych na szczeblu samorządowym działa nieefektywnie i mało systematycznie co wskazuje na to, że lokalne i regionalne organizacje przedsiębiorców potrzebują narzędzi skutecznego monitoringu procesu decyzyjnego z zakresu rozwoju na szczeblu samorządowym.

Dlatego zespół Instytutu Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym opracował podręcznik „Samorządowy monitoring legislacyjny” przedstawiający możliwości wzmocnienia roli partnerów społecznych w procesie kształtowania lokalnego i regionalnego rozwoju gospodarczego, w tym zwiększenia wiedzy izb gospodarczych i organizacji pozarządowych na temat możliwości uczestnictwa w lokalnej i regionalnej polityce gospodarczej.

W podręczniku „Samorządowy monitoring legislacyjny” zawarto:

- ❑ Opis kompetencji władz samorządowych w zakresie lokalnego i regionalnego rozwoju gospodarczego na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim w oparciu o analizę prawa samorządowego oraz ustaw określających zadania szczegółowe poszczególnych szczebli samorządu;
- ❑ Charakterystykę elementów procesów tworzenia prawa lokalnego, na które mogą wpływać partnerzy społeczni na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim w oparciu o analizę prawa samorządowego oraz ustaw określających zadania szczegółowe poszczególnych szczebli samorządu;
- ❑ Opis funkcji monitoringu prawa lokalnego;
- ❑ Opis narzędzi monitoringu procesów tworzenia prawa;
- ❑ Procedury planowania i wdrażania monitoringu prawa samorządowego
- ❑ Sposoby wykorzystywania informacji z monitoringu do wywierania wpływu na kształt prawa lokalnego;
- ❑ Wzorce systemu monitoringu prawa lokalnego przez organizacje społeczne na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim;
- ❑ Studia przypadków współpracy organizacji przedsiębiorców z samorządami w zakresie konsultacji prawa gospodarczego i decyzji rozwojowych;

Ufamy, że przedstawione opracowanie będzie sprzyjać lepszemu współpracy partnerów społecznych z władzami państwowymi, co będzie skutkowało lepszą jakością prawa samorządowego. Wykorzystanie przewodnika ułatwi partnerom społecznym planowanie, realizację oraz ocenę skuteczności procesu monitoringu prawa lokalnego na szczeblu samorządowym, a w efekcie zwiększy wpływ partnerów społecznych na decyzje gmin z zakresu polityki gospodarczej.

Opracowanie „Samorządowy monitoring legislacyjny” dostępne jest na stronie Instytutu Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym www.iped.pl lub w biurze projektu: ul. Trębacka 4; 00-074 Warszawa, tel: 022 630 98 01, fax: 022 826 25 96.

Podręcznik jest udostępniany bezpłatnie.

